

brug for oplysning, indsigt og viden om denne livsform, så demokratiet kan opdages. Det tager tid. De største udfordringer, vi har som et fælles ansvar, er at få etableret en grundlæggende tillid mellem danskerne og de muslimske mennesker, siger Allaa Al. Vejen frem er ikke mistænkeliggørelse og skærpet kontrol. Det vil være et tilbageskridt. Det fungerer fint som det er nu med tilsynet, understreger viceskolelederen. I stedet mener han, at der skal etableres nogle konkrete samarbejdsrelationer imellem forskellige skoler. For eksempel mellem folkeskolen og muslimske friskoler, så der bliver lejlighed til at komme ud af sit eget synsfelt og være i dialog med andre befolkningsgrupper.

At finde sig selv i fællesskaber med andre

Allaa Al ved, at indvandrerskolerne ikke er så gode endnu til at være en del af det fællesskab, der er imellem friskolerne. For eksempel ved at deltage i kurser og i årsmøderne i Dansk Friskoleforening: ... *Man har måske haft en tendens til at være mere interesseret i tilskud og lovgivning og ikke så meget i forhold til den mere åndelige dimension. Der bliver lidt tåget omkring dem, når der falder alt for meget indforstået snak om de mere eksistentielle og åndelige sider af tilværelsen. Det er der ikke tradition for at tale om, når der drøftes skoleudvikling i de muslimske miljøer.*

Allaa Al mener, at vejen frem er, at der inviteres til dialog og erfaringsudveksling med indvandrerskolerne. Det kan både være imellem skolerne i lokalsamfundet og på regionsplan, årsmøderne i Dansk Friskoleforening, mellem politikere og skolerne. Derved vil der kunne tages de første små skridt i retning af en åben dialog, der kan danne grundlaget for solidaritet og fremtidsskab for både den enkelte skole og fællesskabet i forskellighedens fællesskab. Men tråden har to ender. Alle er forpligtede på, at denne dialog kommer i gang og får de bedste betingelser for, at den kan udvikle sig til et frugtbart samarbejde om de vigtige fælles udfordringer, vi står med i fremtiden.

En anden stor udfordring, de frie skoler i stigende grad møder, er omfanget og dybden i den folkelige opbakning. Der kommer flere friskoler, men er der også en bevægelse / flere bevægelser, der kan give næring til den åndelige, pædagogiske og filosofiske debat? Eller er bevægelserne endt med at være opfyldelse af private behov og dermed i grunden ikke eksisterende længere? Dette spørgsmål reflekteres der over i det næste afsnit.

Hvor er de fælles folkelige kræfter i dag?

Noget af det, der springer i øjnene, når man læser denne historiebogs forskellige kapitler, er understregningen af, at de frie skoler er opstået ud af en nødvendighed og understøttet af folkelige bevægelser med et åndeligt, eksistentielt og medmenneskeligt anliggende. Drivkraften har været mistillid til det, der smager af central styring og fremmedgørelse i eget liv og hus. Men det er vel at mærke en mistillid, der er udsprunget af en helt grundlæggende tillid og tro på, at mennesker kan være parthavere i deres egen virkelighed. Dette menneske- og skolesyn hævder synet på mennesket som et jeg med dybe personlige behov og ikke en stofmængde, der blot kan degraderes til en talmængde i et regneark. Denne opfattelse af mennesket er forsøgt fastholdt i det skolearbejde, der er udført i de frie skoler og understøttet af den levende folkelighed, der har udfoldet sig i det civile samfund. Der er blevet kæmpet hårdt blandt politikere og frie skolefolk for hvert eneste frihedsord i den frie skoles lovgivning. Nogle gange med store personlige omkostninger til følge. Denne kamp er langt fra afsluttet i begyndelsen af det 21. århundrede, hvilket artiklerne i historiebogen leverer tydelige eksempler på, og som også er understreget i dette kapitel af bogen.